

Draaiboek LEADER Pajottenland+

binnen het GLB, Strategisch Plan – Lokale Ontwikkelingsstrategie '23-'27

Ik heb een leuk idee

Een project start altijd met **een goed idee**. Net zoals lambiekbieren laat je zo'n idee best rijpen. Zo'n rijpingsproces kan praten zijn met andere mogelijke partners, experts,... Luisteren helpt ook. Het idee kan creatief – vanuit verschillende hoeken – een draagvlak krijgen.

Via het draaiboek van Pajottenland+ willen we in eerste instantie het stappenplan uitleggen om van een goed idee naar een **(kans- of glans-)rijk project** te komen.

De lokale actiegroep (LAG) van Pajottenland+ organiseert **oproepen voor projecten** binnen het gebied. Naargelang de budgetten bekijkt de LAG of deze oproepen meerdere keren per jaar of minder kunnen georganiseerd worden. De laatste projecten dienen goedgekeurd te worden ten laatste op 31/12/2027 en kunnen maximaal doorlopen tot half 2029.

Het LAG-secretariaat zet sterk in op **projectmakelaarschap** waarbij (co)promotoren en partners begeleiding kunnen krijgen voor de opmaak van projecten. Uiteraard is het niet de bedoeling dat het LAG-secretariaat de projecten schrijft.

De LAG selecteert projecten uit de projectoproepen op basis van de LOS, dat minstens met één van de drie thema's een link heeft. De thema's zijn:

1. **Innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie, -afzet, valorisatie van biomassa-resten**
2. **Leefbare en levendige dorpen**
3. **Biodiversiteit en landschapskwaliteit**

Hou bij de ontwikkeling van het project steeds rekening met de 7 LEADER-basisprincipes:

- ✓ **Bottom-up**
- ✓ **Samenwerking**
- ✓ **Gebiedsgericht**
- ✓ **Innovatie in de lokale context**
- ✓ **Lokaal partnerschap**
- ✓ **Geïntegreerd en multisectoraal**
- ✓ **Netwerkvorming**

WAARDEN

1. Selectie- en goedkeuringsprocedure

1.1. Projectideeën 365 op 365 dagen indienen

Projectideeën kunnen altijd ingediend worden. Dat kan via e-mail, telefoon,... maar ook via onze webstek www.pajottenland.be. Via de webstek helpt een handige tool je mee op weg.

Pajottenland+ zal op regelmatige momenten ook infodagen organiseren waar je een mogelijk projectidee kunt aftoetsen.

Initiatie betekent dat de LAG continue aandacht heeft voor het aantrekken en 'makelen' van goede projecten. Dat doen we al van bij de start eind '23 en werd reeds toegepast tijdens de stakeholdersbevragingen (o.a. *Plusavonden najaar '22*) en een eerste infodag op 29 juni '23. De initiaties zullen minstens 1 keer per jaar georganiseerd worden.

De vooraanmelding, het pitchen en het stappenplan 'van idee naar project' is voor alle categorieën van projecten (regulier, micro, samenwerkings- en koepelproject) geen verplichting.

1.2. Vooraanmelding

Een idee kan via een initiatie rijpen. De coördinator bekijkt met de indiener of het idee past binnen de lokale ontwikkelingsstrategie.

In deze fase worden ook LAG-leden en experts betrokken. Promotoren krijgen feedback vanuit het secretariaat en krijgen meer uitleg over de formele vereisten.

Een idee kan voorgesteld worden aan de LAG in samenspraak met de coördinator en voorzitter. Het idee dient in de volgende vorm reeds uitgewerkt te zijn: **zie bijlage 1 'Indienen van een projectidee'**.

1.3. Pitchen anno 2023

Een idee toelichten hoeft niet altijd via een vergadering. De LAG kan er ook voor opteren om digitale sessies te organiseren waarbij de promotor zijn project kan voorstellen. Zo'n sessies kunnen opgenomen worden en herbekeken worden door LAG-leden die belet waren. Experts kunnen ook deelnemen aan zo'n digitale toelichting.

Om het pitchen gestructureerd te laten verlopen dient **7 dagen voor een LAG-vergadering of digitaal moment een korte presentatie** naar de coördinator gestuurd te worden (*LAG-vergaderingen of digitale momenten worden op de webstek gepubliceerd*).

Een idee pitchen **mag maximaal 10 minuten** duren. Nadien kunnen de LAG-leden (*of mogelijks experts*) vragen stellen of feedback geven.

Pitchen is geen verplichting; maar het kan helpen met de creatie van een breder draagvlak.

1.4. Stappenplan: van idee naar project

Zoals we eerder schreven laat je een project best eerst rijpen. Nadien dien je je af te vragen wat je wilt bereiken. **Leg duidelijke doelstellingen vast en contacteer de juiste partners.** Maak met die partners goede afspraken en denk aan het '1+1=3 principe'. Maar hoe wil je die doelstellingen nu bereiken? **Ga van denken naar handelen en maak een realistische planning op.** Hoe ga je **communiceren** over je project?... En 'kwanta kosta'? Maak een realistische en transparante **projectbegroting (in hoofdlijnen)** op. LEADER Pajottenland+ voorziet maximaal 65% cofinanciering, waar vind je de overige 35% (*bij gemeentebesturen, private sponsors, fondsen,...*). Let op met dubbelfinanciering (*geen Europese of Vlaamse middelen cumuleren*). De promotor en/of copromotoren dienen minstens 15% eigen inbreng te leveren.

1.5. Soorten projecten

1.5.1. Twee types van projecten en waar zijn ze toepasbaar in het gebied

Binnen de afgelopen 3 beleidsperiodes zette Pajottenland+ in op dienstverleningsprojecten. Binnen de beleidsperiode '23-'27 kunnen investeringsprojecten ook ingediend worden.

- **Dienstverleningsprojecten** kunnen in de 9 gemeenten van het LEADER-gebied; binnen minstens 2 gemeenten (uitgezonderd microprojecten).
- **Investeringsprojecten** kunnen in de **6 plattelandsgemeenten** Bever, Herne, Galmaarden, Pepingen, Gooik en Lennik alsook in de **plattelandsdeelgemeenten** Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, Strijtem, Borchtlombeek, Wambeek, Oudenaken, Sint-Laureins-Berchem en Vlezenbeek.
- **Investeringsprojecten kunnen niet in de deelgemeenten** Pamel, Sint-Katherina-Lombeek, Ternat, Sint-Pieters-Leeuw en Ruisbroek.
- Investeringsprojecten kunnen in filosofie met het oogpunt op het algemeen belang en dienen **publiek toegankelijk** te zijn.

Promotoren kunnen het **maximumpercentage van 65% cofinanciering** aanvragen; maar de LAG kan een lager percentage toewijzen.

1.5.2. Projectoproepen voor reguliere- en koepelprojecten

We willen **onze eerste oproep** koppelen aan de lancering van de nieuwe Lokale Ontwikkelingsstrategie én onze 20ste verjaardag. De organisatie hiervan is voor het najaar van 2023 of voorjaar '24.

We opteren voor oproepen die minimum om de 2 jaar – naar gelang het budget – georganiseerd worden. De oproepen vind je hier: [Projectoproep | Pajottenland+](#).

Het communicatieplan voor lancering van de LOS met een eerste oproep én 20 jaar Pajottenland+ ziet er als volgt uit: via de plaatselijke en regionale pers, via de 9 besturen (websites, sociale media, brightboards,...), (middenveld)organisaties,... en via haar eigen kanalen zoals de webstek www.pajottenland.be/plus, sociale media, nieuwsbrief, e.a.

Wat zijn reguliere projecten?

Voor reguliere projecten worden er oproepen gelanceerd in relatie tot de strategie van onze lokale ontwikkelingsstrategie. De begunstigden zijn alle in het GLB SP erkende begunstigden (zie [Documenten | Pajottenland+](#)). Pajottenland+ heeft hier geen beperking opgelegd en kan je ook raadplegen in het Handboek Leader 2023-2027 van de VLM zie hoofdstuk 2.2.

Wat zijn koepelprojecten?

- Een koepelproject is een verzameling van verschillende projecten rond een gelijkaardige projectdoelstelling. Een koepelproject wordt uitgevoerd onder de koepel van een coördinerende organisatie, en wordt administratief behandeld als één project.
- Het koepelproject moet inhoudelijke meerwaarde bieden voor de delen ervan en de bundeling van deelprojecten moet duidelijke baten en voordeel bieden. Er moet ook een evenwicht zijn tussen enerzijds koepelwerking en anderzijds de realisatie uit de deelprojecten.
- De coördinerende organisatie treedt op als promotor. Ze verlicht de administratieve lasten voor de copromotoren door de financiële en administratieve verantwoording (declaraties) naar de beheersdienst voor hen uit te voeren.
- Voor het indienen van een koepelproject zal de LAG Pajottenland+ een oproep lanceren ten vroegste in het jaar 2024.

Kleine projecten = gemakkelijk
en minder administratie

1.5.3. Microprojecten (365/365)

- Focussen op uiteenlopende gebiedsrelevante thema's die passen binnen de doelstellingen van de LOS.
- Ze zijn eenvoudig en concreet omschreven met zeer meetbare en controleerbare effecten, realisaties en indicatoren.
- Zijn gericht op kleinere lokale actoren waarbij alle in het GLB SP erkende begunstigden – uitgezonderd de lokale besturen – een microproject kunnen indienen, zie ook Handboek LEADER 2023-2027 van de VLM hoofdstuk 2.2.
- Worden uitgevoerd op korte termijn (maximaal 1,5 jaar).
- Hebben een maximale projectkost van €12.000 met een maximale cofinanciering van €7.800.
- Voor deze projecten is er een sterk vereenvoudigde administratieve procedure.
- Deze projecten dienen aan het einde van de looptijd éénmalig een declaratie in via een eindverslag en een bij goedkeuring opgelegd realisatiebewijs.
- Kosten voor personeel **die vast in dienst zijn (contracten van onbepaalde duur)** worden niet toegestaan. Personeelskosten met contracten van bepaalde duur (dit enkel voor jobstudenten, tijdelijk contract, flexijobs, jobs via interimkantoren) zijn wel mogelijk.
- Externe prestaties door studie bureaus zijn niet toegestaan.

Projectoproepen voor microprojecten zijn er niet. **Deze kunnen ten allen tijde ingediend worden** tijdens 3 rondes:

- ronde 1 (10 september – 9 januari) – effectieve start vanaf 10 april;
- ronde 2 (10 januari – 9 april) – effectieve start vanaf 10 juli;
- ronde 3 (10 april – 9 september) – effectieve start vanaf 10 december.

Bij de lancering van de LOS wordt er via de pers aandacht geschonken aan het indienen van een microproject. Daar een microproject nieuw is binnen LEADER willen we hier extra aandacht aan besteden.

Voorstellen/mogelijkheden

Ontmoetingsplekken, lokale projecten in relatie tot korte keten, feesten, jaarmarkten, boerenmarkten, buurderijen, enz...

1.5.4. Samenwerkingsprojecten

Het Vlaams Managementcomité (VMC) lanceert projectoproepen voor samenwerkingsprojecten. Ze doorlopen een andere procedure waarbij de LAG in overeenstemming met een andere LAG tot een project komen waarbij het VMC het project al dan niet goedkeurt.

De LAG van Pajottenland+ zal daarvoor samenwerkingsprojecten opzetten met andere Leadergebieden voor het bereiken van één of meerdere doelstellingen uit de eigen LOS. Die samenwerkingsprojecten kunnen interterritoriaal of transnationaal zijn. Voor interterritoriale samenwerkingsprojecten is er samenwerking tussen LEADER-gebieden binnen België. Transnationale samenwerking kan plaatsvinden tussen Europese LEADER-gebieden, of met ander gebieden binnen of buiten de EU met een soortgelijke methodologie als CLLD.

Pajottenland+ zal tijdens de looptijd van de programmaperiode minimaal één samenwerkingsproject (laten) uitvoeren binnen het LEADER-gebied van Pajottenland+ met een LAG van het buitenland of Wallonië. Er is telkens één coördinerende LAG die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het project. Indien zij dit nodig acht, kan de LAG ook samenwerkingsprojecten laten uitvoeren door een promotor binnen het gebied.

De LAG Pajottenland+ kiest ervoor om te vertrekken vanuit de volgende mogelijke samenwerkingsprojecten gekoppeld aan mogelijke koepelprojecten.

Na het voortraject kan er gekozen worden voor een (middenveld)organisatie, bestuur of andere die promotor wordt. LAG Pajottenland+ is altijd betrokken partij als promotor, copromotor of partner.

1.6. Het idee, de oproep en indiening van een project

Het is belangrijk om een goed onderbouwd idee te hebben (*zie eerder*) alvorens het project in te dienen. Pajottenland+ zet de komende jaren in op: “Van een goed idee naar een kansrijk project” via allerhande communicatie; waarbij een workshop niet mag ontbreken. De LAG laat zich hierbij begeleiden door experts geënt op de drie beleidsthema’s.

Wanneer een oproep gelanceerd (*zie eerder*) wordt geeft de LAG duidelijk mee:

- Datum indiening project
- Datum goedkeuring project
- Datum start van het project (*tussen d.d. en d.d.*)

De tijdspanne van oproep tot goedkeuring kan variëren in de tijd. Er wordt gestreefd naar een maximale doorlooptijd van 6 maanden (*exclusief micro-projecten*).

Pajottenland+ wil bij de lancering van de LOS reeds starten met microprojecten met effectieve start vanaf 10 april 2024. D.w.z. dat er vanaf het najaar '23 reeds micro-idee-projecten kunnen ingediend worden.

De oproep... !

De **lancering van de eerste oproep** voor reguliere projecten is voorzien op 8 december 2023 en dit voor budgetjaren '23 en '24. Binnen de eerste oproep worden enkel reguliere projecten toegelaten. Er zal minstens om de twee jaar één oproep gelanceerd worden.

Het officieel indienen van een project doe je via het 'E-Plattelandsloket' van de Vlaamse Landmaatschappij. Hierbij begeleidt de coördinator mogelijke (co)promotoren en/of partners om op een correcte en onderbouwde manier een project in te dienen. Hiervoor worden ook (online)cursussen georganiseerd door het LEADER-secretariaat van Pajottenland+ en de provincie Vlaams-Brabant.

Pajottenland+ zal voor de eerste keer in 20 jaar ook investeringsprojecten toelaten. Let op: hier dienen indien noodzakelijk bij die projecten reeds vergunningen (zoals bijvoorbeeld een omgevingsvergunning) aanwezig te zijn

bij het indienen van het project. De vergunning(en) dienen – ten laatste voor de dag dat de LAG-vergadering plaatsvindt – doorgestuurd te worden naar het LEADER-secretariaat of opgeladen worden in het E-plattelandsloket.

Voor projecten waarbij infrastructuur- of andere werken met invloed op de omgevingskwaliteit uitgevoerd worden, is er de verplichting om het advies van de Kwaliteitskamer van de provincie Vlaams-Brabant voor indiening van het project aan te vragen. Dit orgaan bestaat uit provinciale en andere experts en geeft advies over de ruimtelijke en vormelijke inpassing van infrastructuurprojecten in de provincie Vlaams-Brabant.

1.7. Ontvankelijkheid

De beheersdienst van de VLM keurt het project goed naar ontvankelijkheid. Er kunnen nog extra documenten opgevraagd worden binnen deze procedure (maar is niet wenselijk). Indien het project onontvankelijk is, stopt de verdere procedure. Zo'n procedure neemt maximum 1 maand in beslag.

De ontvankelijkheidscriteria zijn:

- De projectaanvraag is tijdig ingediend. De deadline is opgenomen in de oproep van de LAG.
- De promotor, en indien toepasselijk, de copromotoren, staan zelf in voor de resterende projectkosten. Minimaal 15% van de projectkosten bestaan uit eigen inbreng. Het resterende bedrag kan van andere financiering komen.
- Het project ontvangt geen andere Europese of Vlaamse subsidie voor dezelfde kosten.
- Het project wordt uitgevoerd in een goedgekeurd LEADER-gebied, dus binnen de 9 LEADER-gemeenten van Pajottenland+ (zie uitzondering voor investeringsprojecten die enkel in de 6 plattelandsgemeenten Bever, Herne, Galmaarden, Gooik, Pepingen, Lennik en in de plattelandsDEELgemeenten van Roosdaal, Ternat en Roosdaal mogelijk zijn: Strijtem, Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, Borchtlombeek, Wambeek, Oudenaken, Sint-Laureins-Berchem en Vlezenbeek).
- Het project is geen zuivere studie zonder realisatie.
- De projectaanvraag bevat een raming van de kosten, met een indicatie van de verschillende financieringsbronnen. Er moet duidelijkheid zijn over de herkomst van de eigen inbreng en wie (promotor – copromotor) welke kosten zal financieren.
- De LAG heeft de promotor niet uitgesloten als begunstigde in de LOS.

1.8. Goedkeuring en beoordeling van het project

Wanneer het project ontvankelijk is bekijkt de expertengroep van LEADER Pajottenland+ of het een goed project is. De expertengroep maakt een advies op gericht aan de lokale actiegroep. Het advies is niet bindend.

1.8.1. De expertengroep

De expertengroep van Pajottenland+ bestaat uit deskundigen met een expertise van de plattelandsthema's en deskundigen met een multidisciplinaire focus. **De samenstelling van de expertengroep vind je via de volgende link: [Structuur | Pajottenland+](#).**

De experts vanuit de provincie hebben beide LOSSEN (Hageland + en Pajottenland+) gelezen en beoordeeld. De meeste experts zetelen al jaren in de provinciale technische werkgroep (TW) voor het beoordelen van o.a. OKW-projecten, plattelandprojecten, e.a.

Alle experts – uitgezonderd de gebiedsexperts – zetelen zowel in het LEADER-gebied Hageland als dat van het Pajottenland.

Eind '24 wordt de expertengroep geëvalueerd en kan er indien nodig de samenstelling van de expertengroep gewijzigd worden.

De expertengroep beoordeelt de reguliere projecten en koepelprojecten. Voor microprojecten is er een aparte procedure (zie hoofdstuk 1.10).

Experts richten zich tijdens hun beoordeling/bespreking op vergunningen en op de volgende 5 of 6 criteria: haalbaarheid, financieel planduurzaamheid, innovatie, multisectoraal en geïntegreerd én indien van toepassing voor dorpshuizen, houdt het project rekening met de aanbevelingen van de studie 'dorpshuizen'.

- Vergunningen (enkel voor investeringsprojecten én indien van toepassing)
- Haalbaarheid:
 - o Realistische duur en looptijd
 - o Heldere uitwerking
 - o Impact en resultaat
- Financieel plan
- Duurzaamheid:
 - o Economische duurzaamheid
 - o Ecologische duurzaamheid
 - o Sociale duurzaamheid
- Innovatie
- Multisectoraal en geïntegreerd
- Studie dorpshuizen (*)

(*) We nemen de studie over dorpshuizen mee: "Het dorpshuis als facilitator": het dorpshuis is een ontmoetingsruimte; het dorpshuis is een gangmaker; waar ontmoetingen leiden tot samenwerking en projecten; idealiter wordt een dorpshuis ook een innovator, en pakken bewonersgroepen maatschappelijke uitdagingen aan zoals energieproductie, collectief vervoer, korte keten, agro-ecologische landbouw of armoede. (studie IDEA Consult: [Dorpshuizen | Vlaamse Landmaatschappij \(vlm.be\)](#))

De volgende 5 randvoorwaarden worden geïmplementeerd:

- De onderbouwing van de aanvraag met ene contextanalyse of een dorpsvisie.
- De initiatiefnemer moet gemeenschapsgericht zijn.
- Sterke betrokkenheid van bewoners, verenigingen en ondernemers en samenwerking met een lokaal bestuur.

- Aandacht voor ruimtelijke en architecturale kwaliteit: advies kwaliteitskamer van de provincie Vlaams-Brabant.
- Aandacht voor klimaat, energie en het gebruik van duurzame materialen.

Pajottenland+ kiest ervoor om het beoordelingsdocument te classificeren met punten. Punten zijn het minst vatbaar voor discussie. De expertengroep geeft een advies aan de LAG. Het advies is niet bindend (zie beoordelingscriteria expertengroep in **bijlage 2**).

Elk project dient minstens door 4 verschillende experts gelezen en beoordeeld te zijn.

1.8.2. De LAG (Lokale ActieGroep)

De LAG van Pajottenland+ bestaat uit afgevaardigden uit lokale besturen, de provincie, samenwerkingsverbanden, (middenveld)organisaties, ondernemers (bv. landbouwers, producenten,...) en experts/individuen. De samentelling van de LAG vind je via de volgende link: [Structuur | Pajottenland+](#). Mogelijke kandidaten mogen zich melden via de voorzitter of het LAG-secretariaat en kunnen via consensus/stemming toetreden tot de LAG.

Er worden +/- 5 LAG-vergadering per jaar georganiseerd, hoofdzakelijk fysiek. Vergaderingen kunnen ook digitaal of schriftelijk georganiseerd worden.

De LAG bekijkt en oordeelt of het een goed LEADER-project is en volgt al dan niet het advies van de expertengroep. De LAG motiveert altijd waarom ze het advies van de expertengroep niet zou volgen. De motivatie wordt achteraf gepubliceerd op de website en kan publiekelijk worden geconsulteerd.

LAG-leden concentreren zich in hoofdzaak op de lokale context, strategie en actoren. Het gaat om de vaststelling of de vergunningen in orde zijn en volgende 7 criteria: bijdrage aan de LOS, bereik en continuïteit, promotor en capaciteit, bottom-up, samenwerking, gebiedsgericht & innovatie.

- Bijdrage aan de LOS
- Bereik en continuïteit
- Capaciteit promotor:
 - o Geschiktheid indiening
 - o Personeelscapaciteit
 - o Continuïteit
- Bottom-up
- Samenwerking
- Gebiedsgericht
- Innovatie

Pajottenland+ kiest ervoor om het beoordelingsdocument te classificeren met punten. Punten zijn het minst vatbaar voor discussie. De LAG volgt al dan niet het advies van de expertengroep en motiveert wanneer dit niet het geval zou zijn (zie beoordelingscriteria LAG in **bijlage 3**).

Elk project dient minstens door 4 verschillende LAG-leden gelezen en beoordeeld te zijn.

Een project dat een lagere eindscore heeft dan 60% kan niet goedgekeurd worden.

Bij gebrek aan financiële middelen wordt de rangorde van het best scorende project gehonoreerd, dan tweede project, enz... Bij een gelijke quotatie worden projecten evenwaardig behandeld en gedeeltelijk in reserve geplaatst.

Projectindieners die van de LAG een positieve of negatieve beoordeling kregen worden altijd gebriefd door de coördinator. Indien er voorwaarden vooropgesteld worden bij een goedgekeurd project zal de betrokkene deze communiceren via het voortgangsverslag en mogelijk ook aanpassen bij de start van het project.

De volgende voorwaarde (naast de rapportering via een declaratie) wordt steeds mee opgenomen: Elke promotor voorziet bij een eindverslag een korte presentatie (via powerpoint of word-bestand) inclusief foto's van verwezenlijkingen.

De LAG kan tussen ontvankelijkheid en goedkeuring oordelen om een project aan te scherpen of te verbeteren zodat een tweede ronde mogelijk is binnen dezelfde procedure. Bij een tweede

ronde dient de promotor de voorwaarden (opgelegd door de LAG) binnen een bepaalde deadline te verwezenlijken om het project aan te scherpen. Zowel de expertengroep als de LAG nemen het project nog eens door en geven een nieuwe beoordeling.

Een project kan starten ten vroegste bij goedkeuring en ten laatste binnen de 3 maanden na goedkeuring.

Wijzigingen aanvragen

Een promotor kan altijd wijzigingen aanvragen.

Verschuiving van de projectkost tussen rubrieken (enkel vanaf een verhoging van 10% van de rubriek die de verhoging ontvangt, moet de wijziging aangevraagd worden) en wordt die voorgelegd aan de LAG en keurt deze al dan niet goed. Verhoging van personeelskost met meer dan 10% is niet toegelaten.

Inhoudelijke wijzigingen boven de 10% van de totale projectkost worden voorgelegd aan de LAG.

Een bezwaarschrift indienen

Als je niet akkoord bent met de beslissing van de LAG over de beoordeling van jouw project, kan je een bezwaar indienen binnen de 60 dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing. Het bezwaarschrift moet voldoen aan de volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden:

- het wordt ingediend met een aangetekende zending of een afgifte tegen ontvangstbewijs;
- het vermeldt de naam en de woonplaats van de indiener van het bezwaar. Als woonplaatskeuze wordt gedaan bij een raadsman, wordt dat in het bezwaarschrift aangegeven;
- het is ondertekend door de bezwaarindiener of zijn raadsman;
- het vermeldt het voorwerp van het bezwaar, met een omschrijving van de ingeroepen argumenten.

Bezwaren die niet voldoen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden worden onontvankelijk verklaard.

Je stuurt die bezwaren aangetekend naar: Vlaamse Landmaatschappij – t.a.v. Toon Denys – Koning Albert II-laan 15 – 1210 Brussel.

Promotoren die niet akkoord zijn met de beslissing van de beheersdienst (VLM) of het VMC kunnen ook een bezwaar indienen. De procedures hiervoor staan beschreven in het Handboek LEADER 2023-2027 van de VLM.

1.8.3. Combinatie LAG en expert(en)

De LAG Pajottenland+ kiest ervoor om een subwerkgroep met leden van de expertenwerkgroep en/of de LAG samen te stellen voor de beoordeling en goedkeuring van de microprojecten. Op de laatste dag van indiening (per ronde) wordt er binnen de 3 maanden een beslissing genomen.

Voor de goedkeuring van microprojecten bestaat er een versnelde procedure waarbij zowel experten als LAG-leden (binnen 1 vergadering) beslissen over al dan niet goedkeuring van een project. Beiden geven een beoordeling via het document in **bijlage 4**.

De subwerkgroep is met LAG-leden en leden van de expertengroep samengesteld. Via de volgende link vind je de zetelende leden: [Dien een microproject in | Pajottenland+](#).

De beoordelingscriteria zijn de volgende:

- Haalbaarheid:
 - o Realistische duur en looptijd
 - o Heldere uitwerking
- Financieel plan
- Duurzaamheid (*minstens 1 van de 3*)
 - o Economische duurzaamheid
 - o Ecologische duurzaamheid
 - o Sociale duurzaamheid
- Bijdrage aan de LOS
- Bottom-up en samenwerking

1.8.4. VMC

De samenwerkingsprojecten worden door het VMC goedgekeurd op basis van volgende criteria:

- de samenwerking bundelt de kennis en/of menselijke en financiële hulpbronnen uit de betrokken gebieden;
- de samenwerking moet passen binnen de doelstellingen van de LOS van alle deelnemende LAG's en geeft invulling aan één of meerdere doelstellingen uit het LOS;
- de samenwerking bestaat uit de uitvoering van een gezamenlijke actie met concrete resultaten;
- de samenwerking realiseert een meerwaarde voor alle betrokken partners (schaalvoordeel, uitwisseling ervaringen, knowhow, ...);
- alsook de volgende beoordelingscriteria:
 - o het project draagt bij aan de LOS;
 - o het project draagt bij aan één of meer van de algemene doelstellingen vermeld in artikel 5 van de verordening (EU) 2021/2115, die de LOS wil realiseren;
 - o het project draagt bij tot één of meer van de specifieke doelstellingen, vermeld in artikel 6, lid 1 en 2, van verordening (EU) 2021/2115;
 - o de haalbaarheid van het project;
 - o de duurzaamheid en de mate van innovatie van het project;
 - o de multisectoriële integratie van het project;
 - o de promotor en zijn capaciteit;
 - o het bottom-upkarakter van het project;
 - o de mate van samenwerking binnen het project;
 - o de gebiedsgerichtheid van het project.

1.9. Voorwaarden

De LAG kan een project onder voorwaarden goedkeuren, op basis van eigen opmerkingen, of opmerkingen van de expertengroep. Een voorwaarde moet voldoende precies zijn, meetbaar, en mag geen wezenlijke wijzigingen van de aanvraag tot gevolg hebben.

1.10. Deontologische code

Leden van de LAG, als ook van de expertengroep die bij een projectaanvraag betrokken zijn, of die omwille van samenwerkingsverbanden bij een projectaanvraag betrokken zijn, nemen niet deel aan de bespreking, beoordeling en goedkeuring van de ingediende projectaanvraag. Dit gebeurt volgens onderstaande deontologische code. Belangenconflicten worden op die manier uitgesloten.

De deontologische code zegt dat LAG-leden die betrokken zijn als promotor of copromotor binnen een project de vergadering verlaten bij goedkeuring en/of mogelijke evaluatie van het desbetreffende project.

- het LAG-lid een organisatie/gemeente vertegenwoordigt die promotor of copromotor is;
- het LAG-lid een organisatie/gemeente vertegenwoordigt die partner is in het project en er een mogelijkheid bestaat dat een belangenconflict optreedt (bv. als de organisatie een financiële partner is).

Of wanneer het LAG-lid:

- behoort tot het bestuursorgaan van de promotor of copromotor;
- een politiek mandaat uitoefent in de gemeente die het project indient;
- persoonlijk of als zaakgelastigde rechtstreeks belang heeft of waarbij zijn levenspartner, bloed- of aanverwanten rechtstreeks betrokken zijn.

Dossiers worden vertrouwelijk behandeld. De vergaderingen van zowel de expertengroep als de LAG zijn gesloten. De communicatie van het resultaat wordt vrijgegeven door de voorzitter en/of het LEADER-secretariaat via publicatie op de webstek van Pajottenland+.

Minstens de helft + één (uitgezonderd de voorzitter en andere niet stemgerechtigden) van de LAG-leden moet aanwezig zijn. De beraadslaging van de LAG gebeurt bij voorkeur met consensus. Bij geen consensus wordt er gestemd. De voorzitter – als moderator – stemt niet mee en stelt zich op als neutraal persoon. Elk effectief lid heeft één stem. De LAG beslist met een gewone meerderheid. Iedere beslissing wordt steeds gemotiveerd.

De LAG-leden kennen het gebied goed en zijn vertrouwd met de werking. Nodige opleidingen worden voorzien indien LAG-leden zich willen verdiepen.

Via een peter/meter-schap volgt een LAG-lid (of meerdere LAG-leden) een project op en koppelt dit in samenspraak met de coördinator terug op de LAG-vergaderingen. Ze staan ook mee in voor het ruim verspreiden van de informatie van LEADER Pajottenland+ binnen de streek. Zij kunnen hiervoor zowel hun eigen netwerk als hun communicatiemiddelen inzetten.

De LAG komt samen op de hoofdzetel van Pajottenland+; maar kan ook opteren voor een andere plaats binnen het LEADER-gebied. Zo kan een vergadering bv. gekoppeld worden aan een plaatsbezoek van een promotor van een project (bv. in zaal Familia binnen het LEADER-project 'Dorpsproject Familia' of op een rustplek in het gebied, enz...).

1.11. Gezamenlijk persmoment

Na bekendmaking aan de (co)promotoren worden de projecten op een persconferentie voorgesteld.

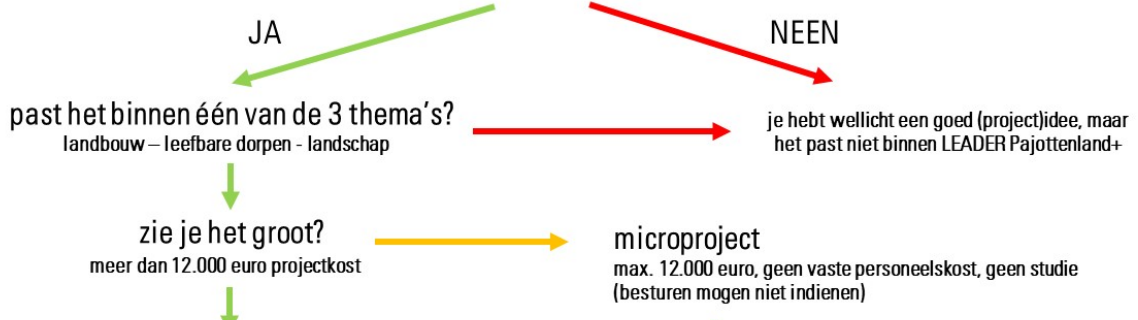
Belangrijk

De LAG van Pajottenland+ bepaalt het aantal (thematische) oproepen en de periode wanneer een oproep wordt gelanceerd aan de hand van de toegekende cofinanciering (per budgetjaar) en de toegekende beschikbare middelen (reserve).

In functie van transparantie is een publieke consultatie mogelijk van het verslag van de LAG, met daarin de beoordeling van de projecten. Het verslag zal aangeboden worden via de website www.pajottenland.be.

ik heb een idee

is het idee uitvoerbaar in het LEADER-gebied?

ik heb een idee

pitchen

inspireren en netwerken

lancering oproep *regulier-, koepel- of samenwerkingsproject*

ik heb een idee

pitchen

inspireren en netwerken

aanmelding via LAG-secretariaat

secretariaat geeft ondersteuning

indienen via het e-loket van de VLM

opgelet, er is een deadline!

1. ontvankelijkheid door de VLM

2. expertengroep geeft advies aan LAG

3. LAG geeft beoordeling

goedkeuring, afkeuring of tweede zit

Procedure van +/- 3 maanden

Procedure van +/- 6 maanden

pitchen
inspireren en netwerken

2. Opvolging projecten

2.1. Cofinanciering: bepaling en uitbetaling

De projectpromotor ontvangt van de coördinator de financiële voorwaarden en dient deze strikt te volgen. Deze voorwaarden kan je ook raadplegen in het Handboek Leader 2023-2027 van de VLM.

De coördinator controleert de declaraties in eerste lijn en stuurt dan door naar de beheersdienst. De uitbetaling aan de projectuitvoerder gebeurt via het betaalorgaan van de Vlaamse Overheid.

2.2. Inhoudelijke opvolging

Via declaraties wordt de LAG op de hoogte gehouden van het inhoudelijke, administratieve en financiële.

Een promotor kan door de LAG opgeroepen worden om een tussentijdse evaluatie voor te stellen op een vergadering. De LAG kan ook opteren dat de coördinator en/of LAG-leden een bezoek brengen aan het project.

Bij het einde van een project wordt er gevraagd aan de promotor om het project te evalueren via een voorstelling op een LAG-vergadering.

2.3. De LAG als motor voor de ontwikkeling van de strategie

De afgelopen 20 jaar werd er gewerkt aan een dynamisch Pajottenland. Binnen de LEADER-periode 2000-2006 (PDPOI) ontstond in 2003 LEADER Pajottenland+. In 2005 werd er geschreven aan de strategie voor 2007-2013 (PDPOII). Op het einde van de tweede programmaperiode werd eind oktober '14 de derde LOS ingeleid (PDPOIII); om uiteindelijk in '21, '22 en '23 aan een nieuwe ontwikkelingsstrategie te schrijven (GLB-SP).

Om de ontwikkelingsstrategie uit te voeren en gelijktijdig te evalueren, heeft de LAG – in combinatie met vorige programmaperioden – een evaluatiesysteem uitgewerkt (zie monitoring en evaluatie), waarbij we de goede ideeën en tools uit het verleden graag meenemen en versterken.

De leden van de LAG komen +/- tweemaandelijks samen.

De LAG sluit een samenwerkingsovereenkomst af met de beheersdienst van de VLM i.v.m. het uitvoeren van het takenpakket in het kader van het LEADER-programma.

De aanvullende taken van de LAG zijn:

- De opmaak van het draaiboek voor de uitvoering van de LOS binnen de 6 maanden na goedkeuring van de LOS.
- Het opstellen van een niet-discriminerende en transparante selectieprocedure en van criteria, waardoor belangenconflicten worden vermeden en er wordt gewaarborgd dat niet één belangengroep alleen de controle heeft over de selectiebeslissingen.
- Het uitvoeren van de LOS via de procedures beschreven in het draaiboek.
- Het oprichten van een expertengroep.
- Het opstellen en publiceren van projectoproepen die als doel hebben de goedgekeurde LOS te realiseren.
- Het beoordelen en goedkeuren van projecten en het vaststellen van de steunbedragen.
- Het voeren van een secretariaat van de LEADER-werking in het desbetreffende LEADER-gebied.
- Het monitoren van de vorderingen met het bereiken van de doelstellingen van de strategie.
- Het evalueren van de uitvoering van de strategie.

- Het uitvoeren en evalueren (mogelijks bijsturen) van de lokale *ontwikkelingsstrategie (hierbij zal steeds rekening gehouden worden met de Europese en Vlaamse richtlijnen hieromtrent)*.
- Selecteren van projecten die in aanmerking komen voor cofinanciering en opvolging begroting/financiering.
- Evalueren van de werking.

2.4. Het LAG-secretariaat

Tijdens de LEADER-periode ondersteunt het secretariaat (= werking LAG), met als uitvoerende kracht de coördinator, de lokale actiegroep bij de uitvoering van de lokale ontwikkelingsstrategie.

Het secretariaat – tevens de locatie waar de coördinator wordt tewerkgesteld – is op het Provinciaal Plattelandscentrum Peerenbosch, Molenstraat 26, 1760 Roosdaal. De coördinator, Robrecht Geeroms, werd in 2019 aangesteld door de toenmalige plaatselijke groep van Pajottenland+. Hij zorgt ervoor dat alle verbintenissen en opdrachten van de LAG tegenover de projecten en de promotoren enerzijds, en tegenover de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse Overheid en de Europese Gemeenschap anderzijds, vlot en stipt verlopen, zowel administratief als financieel.

De taken van de coördinator zijn:

- Administratieve ondersteuning geven aan de werking van de LAG.
- Inhoudelijke, financiële en technische opvolging van de LOS en de LAG.
- Is het aanspreekpunt voor de leden van de LAG, de project(co)promotoren/partners, openbare besturen, (midden)veldorganisaties, inwoners van het LEADER-gebied, experts,...
- Organiseert LAG-vergaderingen (voorbereiding, nazorg via een accurate verslaggeving) i.s.m. de voorzitter van de LAG Pajottenland+: opmaak agenda i.k.v. nog goed te keuren projecten, lopende projecten, afgesloten projecten, opvolging LOS, oproepen,...
- Het faciliteren van de vergaderingen van de expertengroep.
- Organiseert andere vergaderingen, workshops, infosessies, e.d.
- Heeft op regelmatige basis overleg met de openbare besturen (bv. burgemeestersoverleg), de provincie Vlaams-Brabant (bv. kabinetsoverleg), de betrokken diensten van de Vlaamse overheid (bv. LAG-coördinatorenoverleg), (midden)veldorganisaties (bv. overleg streekorganisaties), experts, e.d.
- Verzorgt de communicatie over LEADER naar de inwoners uit de streek.
- Helpt in het tot stand komen van een gedragen ontwikkelingsvisie/strategie en koppelt deze terug met de waarden die Pajottenland+ vooropstelt.
- Helpt als projectmakelaar organisaties, besturen, particulieren, vennootschappen, ... d.m.v. het detecteren en adviseren op projectvoorstellen/ideeën.
- Het ontwikkelen van promotiemateriaal en sensibilisering- en infosessies voor potentiële promotoren.
- Volgt de provinciale, Vlaamse en Europese ontwikkelingen m.b.t. het plattelandsbeleid op de voet en signaleert tijdig aan de beheersdienst VLM onregelmatigheden.
- Heeft de juiste skills om te enthousiasmeren en de taak om te dynamiseren en draagt het directe contact met de burger hoog in het vaandel.
- Is betrokken bij de uitbouw van interregionale en transnationale projecten en overlegondes.

- Controle van projecten die door de beheersdienst van de VLM worden opgelegd en gedelegeerd.
- Het voorzien in de nodige opleiding voor de medewerkers en de leden van de LAG, daarbij ondersteund door de beheersdienst en het Vlaams Ruraal Netwerk.

Voor de LAEDER-periode 2023-2027 voorziet Pajottenland+ ongeveer 25% van het toegekende budget voor het LAG-secretariaat en zet maximaal in op 1VTE personeelsbezetting.

3. Monitoring en evaluatie

3.1. Monitoring

Voor de monitoring zal Pajottenland+ zich baseren op de concrete punten die de projectuitvoerder op het projectaanvraagformulier heeft ingevuld. Het basisvoorstel voor de monitoringprocedure, dat gebaseerd is op het 'New Delivery Model':

1. Strategisch plan en evaluatie na elke goedkeuring van projecten voor pijler I en pijler II.
2. Zijn er nieuwe digitale en/of technologieën ontwikkeld?
3. Zijn er nieuwe diensten geïmplementeerd?
4. Werd er voldoende rekening gehouden met de indicatoren? → checklijst resultaatindicatoren van Europa, Vlaanderen en eigen indicatoren (**zie bijlage 5**)

Het is belangrijk om de verplichte indicatoren in te vullen en deze te rapporteren bij declaraties. Wanneer niet-verplichte indicatoren worden ingevuld dienen deze ook gerapporteerd te worden bij de declaraties.

3.2. Evaluatie

3.2.1. Evaluatie van projecten

Wanneer de goedkeuring gebeurt, kunnen er voorwaarden en adviezen geformuleerd worden. De LAG zal dit opnemen in het aanvraagformulier en in de goedkeuringsbrief. Het toepassen van een **peter- en meterschap** per project heeft een meerwaarde. De LAG zal telkens bekijken wie hiervoor de meest geschikte peter of meter is, en deze persoon vragen om die taak op zich te nemen. De coördinator al dan niet samen met de peter of meter, brengt halverwege de projecttijd een bezoek, of vraagt de promotor een stand van zaken voor te leggen op de LAG-vergadering. Ook een combinatie van beiden is mogelijk.

Metten is weten

3.2.2. Rapportering aan de LAG

De projectuitvoerder bezorgt zesmaandelijks een voortgangsverslag (uitgezonderd voor microprojecten). Dat maakt deel uit van de declaratieprocedure. Aan de hand van dat voortgangsverslag kan de coördinator het project bezoeken, en indien nodig, dit tussentijds rapport met zijn verslag op de LAG agenderen.

3.2.3. Uitvoeringscontrole

De coördinator doet **per project minstens één plaatsbezoek**. De LAG – via peter of meter – bezoekt ook minstens één keer het project tijdens de projectperiode. Van projectbezoeken wordt verslag uitgebracht op de LAG, dit ter controle van de uitvoering van het project. Van deze bezoeken wordt een controleverslag opgemaakt, ter goedkeuring door de LAG. De LAG kan ten allen tijde en onaangekondigd de coördinator vragen om een plaatsbezoek aan een project te brengen, om de vooruitgang van het project te toetsen. De LAG beoordeelt ieder project op grond van het controleverslag van de coördinator of van de LAG-leden (peter of meter). Indien het project niet conform de richtlijnen is uitgevoerd kan enkel de beheersdienst mogelijke sancties opleggen. De LAG heeft wel de plicht om deze problemen te signaleren aan de beheersdienst.

De coördinator bezoekt alle investeringsprojecten en brengt verslag uit aan de beheersdienst en LAG. Een promotor kan altijd een controle ter plaatse ontvangen vanuit de beheersdienst of een auditor.

3.2.4. Evaluatie van de LAG, projecten en LOS

Bij de goedkeuring van een project wordt gelijktijdig een projectkost en maximale subsidie toegekend. De LAG beschikt over indicatoren om de aanpak van het project te evalueren.

Via een helicoptervisie worden de financiële resultaten jaarlijks (via budgetjaren) opgevolgd. Er wordt gekeken naar de **financiële spreiding tussen openbare besturen en andere projectuitvoerders**. De balans dient met een evenwichtigheid gecontroleerd te worden waarbij voor investeringsprojecten enkel de focus zal liggen op investeringen binnen de 6 plattelandsgemeenten en de plattelandsdeelgemeenten van Roosdaal, Ternat en Sint-Pieters-Leeuw. Dienstverleningsprojecten met een beperkte investering kunnen over het gehele gebied.

Bij het financiële aspect is het mogelijk dat de LAG tijdens deze periode middelen uit andere bronnen kan betrekken voor één of meerdere van de acties en/of de thema's. De LAG adviseert de promotoren om ook elders middelen te zoeken in relatie tot de mogelijkheden en wat de wet voorschrijft (opgelet voor dubbelfinanciering).

In 2006 hield Pajottenland+ een zelfevaluatie onder leiding van de Activeringscel van Leader+ Vlaanderen. Voor deze vergadering werden alle leden van de koepel Pajottenland+ aangeschreven, alle leden van de toenmalige PG en een reeks bewoners uit de regio die via hun job of uit interesse dagelijks met de streek begaan waren. In 2012 organiseerde LEADER Pajottenland+ opnieuw een evaluatiemoment, onder leiding van plattelandsexpert Karel Lhermitte en Eva Roeykens, plattelandscoördinator bij de dienst Europa van de provincie Vlaams-Brabant.

Binnen de overgangperiode '21-'22 liet Pajottenland+ een interne audit uitvoeren door CcConsult. De audit vond plaats tussen september '21 en februari '22. Een grondige aanpak naar professionalisering en een vooruitblik naar de nieuwe programmaperiode was de rode draad.

De LAG zal eind 2024 een tussentijdse evaluatie organiseren geënt op de visie, missie, SWOT-analyse, projecten, e.d.

Gelet op een nieuwe bestuursperiode voor de gemeenten en provincie Vlaams-Brabant, zal in het voorjaar van '25 de LAG een **heropfrissing van de Lokale Ontwikkelingsstrategie organiseren** in relatie tot mogelijks nieuwe afgevaardigden van de gemeente- en/of provinciale besturen.

Ook in **2027 zal de LAG een evaluatie organiseren** met een vooruitblik naar een mogelijks nieuwe programmaperiode.

4. Toewijzing van de middelen

Binnen het LEADER-gebied Pajottenland+ wordt maximaal 65% overheidssteun toegekend op de totale effectieve projectkost. De overige middelen (min. 35%) wordt gegenereerd uit private of gemeentelijke middelen. De promotor van het project voorziet minstens 15% financiering van de totale projectkosten. Andere Europese of Vlaamse middelen komen niet in aanmerking voor de eigen bijdrage.

4.1. Financiering aan projecten

Bij gebrek aan financiële middelen wordt de rangorde van het best scorende project gehonoreerd, dan tweede project, enz... Een project dat een lagere eindscore heeft dan 60% kan niet goedgekeurd worden.

Personeelskosten dienen billijk te zijn. Een promotor moet de personeelskost correct inschatten en verantwoorden in de begroting. Een project kan afgekeurd worden als de verantwoording niet transparant is of de personeelskost overdreven is.

Deze voorwaarden worden opgenomen in de bijlagen 2, 3 en 4. dat na goedkeuring van de LOS geïmplementeerd zal worden. De secretaris en de penningmeester fungeren als financiële coördinatoren van de werking en controleren de cofinanciering door de uitvoerders, en dat in samenwerking met de LAG-coördinator. De coördinator brengt regelmatig de financiële toestand op de LAG-vergaderingen. Dit is onder meer nodig bij de goedkeuringsrondes van de projecten. Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering wordt de financiële toestand ook belicht.

4.2. Pijler I en pijler II

Het is niet mogelijk om projecten te financieren met middelen uit zowel Pijler 1 (*100% Europese financiering*) als Pijler 2 tegelijkertijd. Slechts één van de twee pijlers kan worden gebruikt voor de financiering van specifieke projecten.

Om dit proces efficiënt te laten verlopen, zullen de volgende stappen worden genomen:

- Bij elke projectoproep wordt geëvalueerd welke projecten exclusief gefinancierd kunnen worden met de beschikbare middelen uit Pijler 1, rekening houdend met het budget van Pijler I en de gevraagde cofinanciering.
- Projecten die bij voorkeur onder de actie "Innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en afzet, en valorisatie van biomassa-resten" vallen kunnen geselecteerd worden om met pijler I middelen uitbetaald te worden.

- In de goedkeuringsbrief wordt expliciet vermeld dat het een project betreft met 100% Europese cofinanciering uit Pijler I.
- Er wordt een lijst bijgehouden van de gefinancierde projecten, inclusief het toegewezen budget, zodat op elk moment een overzicht kan worden verkregen van het beschikbare saldo van middelen uit Pijler I.
- Bij elke oproep wordt het saldo optimaal afgestemd op de gevraagde cofinanciering, totdat de middelen van Pijler I zijn uitgeput.

Voor extra verdieping verwijzen wij graag naar onze Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) én voor het huishoudelijk reglement naar onze statuten (zie bijlage 6).

Graag verwijzen wij ook naar het huishoudelijk reglement van de expertengroep (**bijlage 7**) en LAG (**bijlage 8**).

BIJLAGEN

Bijlage 1: Indienen van een projectidee LEADER Pajottenland

Bijlage 2 : Beoordelingscriteria expertengroep

Bijlage 3 : Beoordelingscriteria LAG

Bijlage 4 : Beoordeling voor microprojecten

Bijlage 5 : Checklijst resultaatindicatoren

Bijlage 6 : Statuten

Bijlage 7 : Huishoudelijk reglement expertengroep

Bijlage 8 : Huishoudelijk reglement LAG

Medegefinancierd door
de Europese Unie

